

СКУЛЬПТУРНІ ПРОЄКТИ В ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРИ ЛЬВОВА У 2022-2023 РР.: НОВІ ФОРМАТИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ

Єфімова Анна Вікторівна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри менеджменту мистецтва, Львівська національна академія мистецтв, м. Львів, провідний фахівець із виставкової діяльності ЛНАМ
<https://orcid.org/0000-0001-6452-9497>
DOI: <https://doi.org/10.35619/ucp.mk.v48i.819>
a.yefimova@lnam.edu.ua

Одрехівський Василь Володимирович – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри монументально-декоративної скульптури, Львівська національна академія мистецтв, м. Львів
<https://orcid.org/0000-0001-9462-230X>
vasyl.odrekhivskiy@lnam.edu.ua

Зосереджено увагу на питаннях актуалізації скульптурних практик у публічному просторі Львова, досліджено репрезентативні проекти, які відбулися в місті у 2022-2023 рр., окреслено різні формати та специфіку художніх рішень для громадського простору. Період останніх двох років вважаємо найбільш актуальним для вивчення з огляду на початок повномасштабної війни та складні суспільно-політичні обставини, поміж якими водночас спостерігаємо стрімку динаміку мистецьких процесів, в тому числі у площині розвитку художніх практик у просторі міста. В ці роки якісні культурні ініціативи відіграють особливу роль та демонструють тенденцію зближення з Європою і світом. Відтак, з'ясовано роль Львівських тижнів скульптури у розвитку публічного мистецтва та нових підходах до взаємодії об'єктів із суспільством, досліджено комунікаційний ефект. Увагу сфокусовано на найбільш виразних проектах, на основі яких відслідковуємо певні тенденції. Серед них: встановлення скульптур поза межами історичного центру, присутність проектів, що передбачають концептуальні художні рішення (абстрактні скульптури вулиці Т. Шевченка, проект на пл. Петрушевича) тощо. Водночас простежуємо, що саме реалістична фігуративна скульптури, залишається найбільш доступною для сприйняття серед широких мас та викликає дискусії («Містер Арбітріум», «Впевнена», скульптури біля лікарень). З'ясовано, що тема війни досить фрагментарно присутня в реалізованих проектах. Акцентовано на важливості розвитку скульптурних проектів в публічному просторі, актуалізації комеморативних аспектів в умовах війни та підтримці public art ініціатив поза межами історичного центру. Наразі дана проблематика не осмислена в науковому дискурсі, а її комплексне вивчення є вкрай важливим у контексті подальших досліджень.

Ключові слова: львівська скульптура, публічний простір, сучасне мистецтво, арт-об'єкт, художні практики, українське мистецтво, публічне мистецтво, художник, скульптор, російсько-українська війна.

Постановка проблеми. Із початком повномасштабної війни в Україні зазнали змін усі сфери суспільного життя. Динаміка драматичних подій нашого сьогодення є надзвичайно стрімкою та вимагає оперативного реагування на виклики часу. Власне, сфера культури і мистецтва в Україні у цей період зазнає особливо якісних трансформацій, з'явилося чимало нових, позитивних практик репрезентації українського мистецтва у світі, актуалізується культурна дипломатія. Разом із тим в українських містах запроваджуються нові арт-проекти, спрямовані на діалог із соціумом, взаємодію з публічним простором. На прикладі Львова можемо виразно простежити це поживлення, оскільки від 2022 р. у місті відбулося чимало мистецьких активностей, що заслуговують окремої уваги в контексті мистецтвознавчого дискурсу. Зокрема, мова йде про скульптурні проекти, реалізовані в публічному просторі міста протягом останніх двох років, незважаючи на складні обставини війни і які не були комплексно досліджені до сьогодні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливою для даного дослідження є публікація Н. Бабій, яка розкриває питання сприйняття мистецьких об'єктів у просторах західноукраїнських міст, зокрема з позиції митців, поціновувачів, теоретиків, так і громадськості, чия думка може впливати на рішення щодо встановлення об'єктів та досліджує роль актуальних практик у перетворенні сталих міських просторів [1]. Не менш цінною є критична стаття мистецтвознавиці О.Куценко про Львівський тиждень скульптури, де авторка аналізує проект із позиції новаторства та висловлює низку слушних думок щодо дискусій навколо скульптурного маршруту в Стрийському парку [3]. Джерельну базу даної статті також склали останні закордонні теоретичні напрацювання щодо публічного мистецтва [7], [8], матеріали у ЗМІ, що розкривають специфіку проектів [2], [4], [5], [6]. Відповідно, враховуючи хронологічні рамки дослідження, можемо стверджувати, що дана проблематика є новаторською у науковому дискурсі та потребує належного фахового осмислення.

Стаття має на меті дослідити скульптурні проекти, реалізовані в публічному просторі Львова у 2022-2023 рр. в умовах повномасштабної війни, зафіксувати певний етап розвитку та відслідкувати трансформації львівської міської скульптури, простежити ключові тенденції та окреслити перспективи подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні у міжнародному дискурсі все частіше оперуємо поняттям public art, що включає різні форми творчого самовираження в публічному просторі. Окрім міської скульптури це також може бути мистецтво, орієнтоване на специфіку місця, тобто продуктом художньої творчості, призначеним для певного громадського простору, який є результатом співпраці між митцями та громадою [8; 31]. Формати репрезентації публічного мистецтва в Україні пропонуємо розглянути в межах даної наукової розвідки.

Парадоксальним є факт, що з початком повномасштабного вторгнення у мистецькому житті Львова почалися динамічні якісні зміни. Спостерігаємо пошквалювання культурного життя мистецьких інституцій, ЗВО, музеїв та галерей, підвищену інтенсивність проєктів, зокрема і тих, що передбачають благодійні заходи на підтримку ЗСУ тощо. Однак особливо виразні зміни за останні два роки спостерігаємо у актуалізації скульптурних проєктів, зокрема в публічному просторі міста. Це значною мірою пов'язане з започаткуванням першого Львівського тижня скульптури у листопаді 2022 р. Пілотний проєкт охопив декілька локацій, а основна експозиція, «Хаос», відбулася в цілком новому просторі – приміщеннях Львівської національної академії мистецтв (Снопківській 47.) та налічувала понад 200 скульптур XX і XXI ст. Власне, концептуально важливим став і сам простір, що є пам'яткою архітектури початку XX ст., де колись знаходилася художньо-промислова школа [4].

У межах проєкту 2022 р. було лише два об'єкти в публічному просторі: скульптура біля входу в основну експозицію та масштабна інтерактивна інсталяція «Дудіння» Олекси Фурдіяка, встановлена на площі Петрушевича на місці постаменту колишнього пам'ятника Я. Галана. Також зазначаємо, що вперше цей об'єкт представлено в рамках Тижня актуального мистецтва 2012 р. на подвір'ї Львівського палацу мистецтв. Простежуємо як через 10 років «Дудіння» отримало нове звучання в якісному форматі взаємодії з простором.

Другому львівському Тижню скульптури 2023 р. передувало два промовистих проєкти, що отримали широкий розголос у ЗМІ. Перша ініціатива – це великоформатна реалістична скульптура «Містер Арбітріум» авторства італійського скульптора Емануеле Джанеллі, яку тимчасово встановлено біля Оперного театру до Дня Конституції 28 червня. Це процесуальний проєкт та своєрідна арт-інтервенція, яку автор почергово реалізовує в різних містах Європи (попередньо був у Мілані, Флоренції та ін). [7] Могутня чоловіча фігура, висотою 5 м, одночасно штовхає й підтримує відому архітектурну пам'ятку, в чому і полягає її символізм. Містер Арбітріум уособлює волю людини, що прагне визначити себе перед обличчям подій і в цьому він схожий до українського народу в драматичний час війни. Встановлення скульптури попередньо не було анонсовано та викликало значні дискусії. Вона простояла на центральному проспекті Свободи кілька місяців і після цього відправилася до Брюсселя. Позитивним у цьому випадку є той факт, що відомий італійський скульптор, який працює у форматі інтервенції традиційної форми в публічний простір, обрав для встановлення скульптури Львів і цим виразив свою підтримку Україні в час війни.

З ініціативи куратора П. Гудімова у серпні 2023 р. реалізовано «Скульптурний маршрут» у Стрийському парку Львова, який значною мірою започаткував новий етап у розвитку public art. Це тимчасова виставка, що складається із вісьмох сучасних скульптур із колекції Канівського мистецького об'єднання «Червоне Чорне», виконаних із граніту під час міжнародних скульптурних симпозіумів у Каневі. Це твори художників В. Дяченка, В. Протосеня, О. Капустяка, З. Здравкова, В. Корчового. Проєкт можна вважати досить успішним зокрема з огляду на суспільний резонанс, який викликала ситуація навколо однієї скульптури, а саме роботи В. Корчового «Впевнена», що стала ключовою фігурою тривалих дискусій ще до відкриття. В загальних рисах її можна охарактеризувати як фігуративну скульптуру оголеної жінки з зайвою вагою, яка, за словами куратора проєкту П. Гудімова є символом «бодішеймінгу», який має місце в сучасному суспільстві [6]. Однак реакція львів'ян на такі форми в публічному просторі була надто бурхливою, що в підсумку вилилося у брутальний акт вандалізму – вночі скульптуру було облито чорною смолою, що суттєво пошкодило її. Власне, ця ситуація продемонструвала виразну потребу діалогу у суспільстві та певної «просвітницької» роботи щодо сприйняття сучасного мистецтва в публічному просторі міста.

Другий Львівський тиждень скульптури відбувся під темою «Старе і нове» з 20 вересня по 11 жовтня 2023 р. та передбачав більш розширену програму, зокрема з огляду на об'єкти в публічному просторі. В межах даної наукової розвідки не будемо зосереджуватися на основній експозиції у Палаці мистецтв, а перейдемо до показового public art проєкту – галереї скульптури на вул. Т. Шевченка, де розмістили експозицію з концептуальних об'єктів. Серед авторів О. Фурдіяка, В. Семків, Д. Шиманський. Куратор П. Гудімов зазначив, що твори обирала експертна рада, яка складається з митців, кураторів та представників місцевої влади [5]. Однак публічної інформації щодо складу та результатів роботи цієї ради не знаходимо. Загалом, тут можемо простежити вже якісно новий підхід та спробу інтегрувати кожен твір у простір нещодавно оновленої частини вулиці, де є переплетення різних архітектурних стилів. Тому складним завданням для організаторів було інтегрувати туди сучасні арт-об'єкти, які за задумом повинні

взаємодіяти між собою. Варто також зазначити, що болісна тема війни також отримала відображення в одному з творів: авторською рефлексією на повномасштабне вторгнення є скульптура В. Семківа «Фонтан війни». Загалом проєкт «Вулична галерея на вул. Т. Шевченка» мав на меті показати широкій аудиторії, що відкритий урбаністичний простір – це якісний спосіб репрезентації сучасної скульптури (встановленої з урахуванням певних контекстів цього простору) [6]. Однак, важко з впевненістю сказати, що організаторам вдалося досягти бажаного ефекту взаємодії об'єктів як між собою так і з контекстом простору і представниками громади. Адже думка останніх при встановленні таких об'єктів має бути врахована, бо публічна скульптура це насамперед про діалог з соціумом [8; 31-32].

Також у межах програми цьогорічного проєкту на пл. Петрушевича представлено роботу В. Дмитрика «Феномен вогню», а львівський вокзал, як громадський простір, експонував скульптуру В. Семківа «Прямостоячий» [6].

Загалом другий Тиждень скульптури, програма якого, окрім основної експозиції, передбачала кілька соло-виставок на різних мистецьких локаціях і в торговому центрі, а також public art проєкти в просторі міста, зазнав чимало обговорень та критики. До прикладу, дослідниця мистецького середовища Львова, арт-критикиня О. Куценко наголошує на деяких суперечливих моментах, а саме парадоксальності того, що у місті, де немає жодного пам'ятника жінці, найбільшу увагу громадськості до події привернув, передусім, небачений резонанс навколо скульптури «Впевнена». Все це мало надзвичайний промо-ефект і надихнуло організаторів на створення і продаж зменшеної копії цієї скульптури, як сувенірної продукції, якою «кожен зможе прикрасити свій дім». Звичайно, така практика значною мірою спотворює загальне враження та ставить під сумнів численні заяви організаторів про якісно новий підхід до розвитку публічної скульптури в місті і надає йому в певній мірі «кітчового» звучання [3]. Крім того, проблематика війни, фахові дискусії про те, які сенси мають втілювати в т. ч. меморіальні об'єкти в публічному просторі та питання публічної скульптури як практики комеморації наразі залишаються поза увагою львівських тижнів скульптури.

Також у контексті даної теми варто згадати про встановлення низки скульптур у громадському просторі Першого територіального медичного об'єднання Львова та зокрема реабілітаційного центру «Незламні», які з початком повномасштабного вторгнення динамічно розвиваються. Завдяки активній співпраці з міською владою та міжнародними партнерами, відбувається переоблаштування та благоустрій як зовнішніх так і внутрішніх громадських просторів навколо лікарень, і позитивним є той факт, що тут започатковано практику встановлення сучасних скульптур. Одразу після створення першого ТМО Львова (об'єднання кількох великих лікарень міста), прийнято рішення надати кожній з лікарні ім'я покровителя-святого і, відповідно, встановити скульптури при вході. Так, першою з'явився святий Пантелеймон, згодом св. Лука, св. Миколай та св. Анна (2022-2023 рр.). Таким чином, відвідувачів цих лікарень при вході зустрічає погруддя святого, тим самим несе певну сакральну функцію та символічно маркує простір. Обраний формат реалістичної пластики в даному випадку видається найбільш доречним з огляду на доступність сприйняття широкою аудиторією, адже щодня лікарні відвідує сотні людей.

Паралельно у 2023 р. встановлено класичний зразок міської скульптури – композицію «Надія» на площі біля Центру трансплантології Лікарні св. Пантелеймона, прототипом для якої послужив реальний підліток, 12-річний Тимофій Чернишков. На початку 2023 року його батькові проведена перша трансплантація легенів і впродовж операції син, якого батько виховує самостійно, залишався біля дверей операційного блоку і з надією чекав позитивного завершення. Ця зворушлива історія надихнула анонімного мецената лікарні зафіксувати подію. Відповідно скульптура хлопчика, який дивиться на операційний блок стала символом віри, надії та перспектив на покращення [2]. Скульптура висотою 140 см. встановлена без постаменту, на площі, де інтенсивний потік людей та гармонійно взаємодіє з глядачем. Останнім, при вході до лікарні з'явився об'єкт «Паросток» – великоформатна скульптура з нержавіючої сталі, що має доволі оригінальне пластичне рішення та символізує життя і відродження. Авторство всіх окреслених вище об'єктів належить О. Гончаруку – відомому львівському скульптору, який працює у фігуративно-реалістичному напрямку.

Загалом, зріз останніх двох років підтверджує думку Н. Бабій, що сьогодні ми є свідками прогресивних процесів, що змінюють обличчя міста, з'являються нові проєкти, в яких частіше використовують нетипові матеріали. Велике значення має більш активне залучення соціальних практик, які через тривалу дієвість у міському просторі дають змогу залучити публіку до співучасті, через що відбувається найдієвіша комунікація та взаєморозуміння [1; 45].

Висновки і перспективи подальших досліджень: здійснивши огляд публічної скульптури Львова останніх двох років, можемо простежити наступні тенденції. Навіть в умовах війни, відбуваються динамічні зміни щодо розвитку практик мистецтва в публічному просторі. Зокрема, завдяки ініціативі Львівського тижня скульптури, формат якого суттєво розширився вже у 2023 в часі і просторі.

Позитивною практикою за останні два роки варто назвати встановлення скульптур поза межами центральної частини міста: парк, територія лікарень та, зокрема, один із віддалених районів міста (проект Вулична галерея на вул. Т. Шевченка). Скульптурні об'єкти, встановлені тут відходять від реалістичного напрямку, концептуальні та промовисті, створені конкретно для цього урбаністичного ландшафту. Разом із тим, реалістична скульптура, як найбільш зрозуміла для суспільства форма вираження у публічному просторі, посідає досить виразне місце серед цих практик та викликає дискусії. В цьому контексті можемо згадати і тимчасовий проєкт «Містер Арбітріум», славнозвісну «Впевнену» і більшість скульптур першого ТМО Львова. Позитивною ініціативою можемо вважати встановлення скульптур в громадському просторі лікарень.

Усе це дає можливість говорити про зрушення в розвитку публічної скульптури у Львові, які, сподіваємось, набуватимуть подальших трансформацій. Одним із ключових напрямів для організаторів і ініціаторів проєктів є розвивати тенденції встановлення скульптур (тимчасових та постійних) поза межами історичного центру міста, тим самим наповнювати різні райони якісними арт-об'єктами.

Хоч досліджені проєкти були реалізовані в умовах війни, сама тема війни наразі не була наскрізною в цих ініціативах (лише окремі об'єкти як «Фонтан війни»). Оскільки ця тема може бути в якійсь мірі спекулятивною, можливо українським художниками, культурним діячам та соціуму потрібно більше часу щоб переосмислити ці події. Водночас, важливо актуалізувати питання меморіальної скульптури в публічному просторі, яке не може залишатися поза увагою та повинно бути частиною фахових дискусій в рамках скульптурних проєктів вже сьогодні. Розкрити потенціал сучасної скульптури в контексті комеморативних функцій вважаємо актуальним для подальших досліджень.

Список використаної літератури

1. Бабій Н. Мистецтво в публічному просторі західноукраїнських міст: очікування і реалії. *Наук. зап. НаУКМА. Історія і теорія культури*, 2020. 3, 43–48. <https://doi.org/10.18523/2617-8907.2020.3.43-48>.
2. Біля лвівської лікарні встановили скульптуру хлопчика, який чекає на тата. *НТА*. 2023. URL: <https://www.nta.ua/bilya-lvivskoyi-likarni-vstanovyly-skulpturu-hlopchyka-yakyj-chekaye-na-tata/> (дата звернення: 17.04.2024).
3. Кущенко О. «Це ж було вже!» Нотатки про хайп, паблік-арт і Львівський тиждень скульптури. «*Лівий берег*» LB.UA. 2023. URL: <http://surl.li/trgl> (дата звернення: 12.04.2024).
4. Львівський тиждень скульптури відкрив новий мистецький простір ZAXID.NET.2022.URL:https://zaxid.net/lvivskii_tizhden_skulpturi_vidkriv_u_lvovi_noviy_mistetskiy_prostir_n1553182 (дата звернення: 22.04.2024)
5. Садловська К. На вулиці Т. Шевченка у Львові розмістили експозицію в межах Тижня скульптури. *Суспільне медіа*. 2023. URL: <https://suspilne.media/587937-na-vulici-sevcenka-u-lvovi-rozmistili-ekspoziciu-v-mezah-tizna-skulpturi/> (дата звернення: 22.04.2024)
6. Сліпченко К. Запит соціуму може бути далеко не мистецьким. ZAXID.NET. 2023. URL: https://zaxid.net/statti_tag50974/ (дата звернення: 10.04.2024).
7. Beatrice L. Emanuele Gianneli Mr. Arbitrium. Milano: Prearo Editore, 2022. 131 p.
8. Yang, Z., Jian, I., Siu, K. Public art, public space and service design: Communication between artists and audience. In: Amic G. Ho (eds) Human Factors in Communication of Design. AHFE, 2023. International Conference. AHFE Open Access, vol 90. AHFE International, USA. <http://doi.org/10.54941/ahfe1003693>

Reference

1. Babii, N. (2020). Mystetstvo v publichnomu prostori zakhidnoukrainskykh mist: ochikuvannia i realii. *Naukovi zapysky NaUKMA. Istoriia i teoriia kultury*, 3, 43–48.
2. Bilia l'vivskoi likarni vstanovyly skulpturu khlopchyka, yakyi chekaie na tata. NTA. 2023. URL:<https://www.nta.ua/bilya-lvivskoyi-likarni-vstanovyly-skulpturu-hlopchyka-yakyj-chekaye-na-tata/> (data zvernennia: 17.04.2024)
3. Kushchenko O. «Tse zh bulo vzhe!» Notatky pro khaip, pablik-art i Lvivskiy tyzhden skulptury. "Livyi bereh" LB.UA. 2023. URL:<http://surl.li/trgl> (data zvernennia: 12.04.2024).
4. Lvivskiy tyzhden skulptury vidkryv novyi mystetskiy prostir. ZAXID.NET.2022. URL:https://zaxid.net/lvivskii_tizhden_skulpturi_vidkriv_u_lvovi_noviy_mistetskiy_prostir_n1553182 (data zvernennia: 22.04.2024)
5. Sadlovska K. Na vulytsi Shevchenka u Lvovi rozmistyly ekspozytsiiu v mezhakh tyzhnia skulptury. *Suspilne media*. 2023. URL: <https://suspilne.media/587937-na-vulici-sevcenka-u-lvovi-rozmistili-ekspoziciu-v-mezah-tizna-skulpturi/> (data zvernennia: 22.04.2024)
6. Slipchenko K. Zapyt sotsiumu mozhe buty daleko ne mystetskyim. ZAXID.NET. 2023. URL: https://zaxid.net/statti_tag50974/ (data zvernennia: 10.04.2024).
7. Beatrice L. Emanuele Gianneli Mr. Arbitrium. Milano: Prearo Editore, 2022. 131 p.
8. Yang, Z., Jian, I., Siu, K. (2023). Public art, public space and service design: Communication between artists and audience. In: Amic G. Ho (eds) Human Factors in Communication of Design. AHFE (2023) International Conference. AHFE Open Access, vol 90. AHFE International, USA. <http://doi.org/10.54941/ahfe1003693>

**SCULPTURAL PROJECTS IN THE PUBLIC SPACE OF LVIV IN 2022-2023: NEW FORMATS
OF REPRESENTATION IN THE TIME OF WAR**

Yefimova Anna – PhD, Associate Professor at the Art Management Department, leading specialist in exhibition Activity, Lviv National Academy of Arts, Lviv

Odrekhivskiyi Vasyl – PhD, Associate Professor at the Sculpture Department, Lviv National Academy of Arts, Lviv

The article focuses on the actualization of sculptural practices in the public space of Lviv, examines representative projects that took place in the city in 2022-2023, and outlines various formats and specifics of artistic solutions for public space. We consider the period of the last two years to be the most relevant for studying, given the outbreak of a full-scale war and difficult socio-political circumstances, among which we can observe the rapid dynamics of artistic processes, including the development of public art. In these years, high-quality cultural initiatives take on a special role and demonstrate a tendency to get closer to Europe and the world. Therefore, the role of the Lviv Sculpture Weeks in the development of public art and new approaches to the interaction of objects with society is clarified, and the communication effect is studied. We are focused on the most prominent projects, based on which we track certain trends. Among them: the installation of sculptures outside the historic center, the presence of projects that involve conceptual artistic solutions (abstract sculptures on Shevchenko Street, a project on Petrushevycha Square) etc.). At the same time, we can see that it is realistic figurative sculpture that remains the most accessible to the masses and provokes discussion (Mr. Arbitrator, Sure, sculptures near hospitals). It was found that the subject of war is present in the implemented projects in a rather fragmented way. The authors emphasize the importance of developing sculptural projects in public space, actualizing commemorative aspects in times of war, and supporting public art initiatives outside the historical center. Currently, this issue is not comprehended in the scientific discourse, and its comprehensive study is extremely important in the context of further research.

Key words: Lviv sculpture, public space, contemporary art, art object, artistic practices, Ukrainian art, public art, artist, sculptor, Russian-Ukrainian war.

UDC 725.94:711.01(477.8)

**SCULPTURAL PROJECTS IN THE PUBLIC SPACE OF LVIV IN 2022-2023 : NEW FORMATS
OF REPRESENTATION IN THE TIME OF WAR**

Yefimova Anna – PhD, Associate Professor at the Art Management Department, leading specialist in exhibition Activity, Lviv National Academy of Arts, Lviv;

Odrekhivskiyi Vasyl – PhD, Associate Professor at the Sculpture Department, Lviv National Academy of Arts, Lviv

The aims of this paper is to explore the sculptural projects implemented in the public space of Lviv in 2022-2023 in the context of a full-scale war, to record a certain stage of development and track the transformations of Lviv urban sculpture, to trace key trends, and to outline prospects for further development.

Research methodology. Eight main publications that directly relate to the topic of the article and helped to reveal key aspects (research publications, media articles and monographs about artists) were considered. Methods of monitoring, comparison, analysis and synthesis were used.

Results. Many events and facts from the artistic process after the full-scale invasion are introduced into academic circulation, sculptural projects that took place in Lviv in 2022-2023 are studied, and the role of public art in these initiatives is outlined. In particular, the following trends have been traced: the dynamics of development and increasing public attention to the issue of sculpture in public space; the practice of installing sculptures outside the central part of the city has become more actualized; at the same time, we can also trace the trend towards the installation of contemporary art objects, and realistic sculpture is still the most understandable form of expression in public space and causes the most discussion. In general, the topic of war itself has not been a cross-cutting theme in these initiatives so far and is present in a rather unfocused way. We also cannot yet trace the actualization of the issue of the commemorative function of sculpture in public space and qualitative examples of community participation in discussions and decision-making on the installation of objects.

Novelty. The scientific novelty is primarily due to the chronological framework of the study. In particular, we are talking about sculptural projects implemented in the public space of the city over the past two years (2022-2023), despite the difficult circumstances of the Russian-Ukrainian war and which have not been comprehensively studied until now.

The practical significance. The results of the study can be used in the educational process to develop special courses in art institutions, in particular at the departments of monumental and decorative sculpture and art management at the Lviv National Academy of Arts. The results can also be useful for the creation of municipal programs for the development of public art.

Key words: Lviv sculpture, public space, contemporary art, art object, artistic practices, Ukrainian art, public art, artist, sculptor, Russian-Ukrainian war.

Надійшла до редакції 20.25.2024 p.